

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK DÜŞMANI

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Salı, 24 Ocak 2017 06:45 -

12 Ağustos 1965 Perşembe günüydü. Sivas Kabakyazı'da öğretmenler kısa dönem askerlik eğitimindeyiz. Öğleden sonra birden bire teftiş için Tümen Komutanı Fuat Doğu, yanındaki birkaç subayla geldi. Komutanımız Ömer Erdal'ın telaşı görülmeye değerdi. Kürsüde elinde bir pilli mikrofon: "Çocuklar, çok canlı olıcek" diyor, bir yandan da pantolonunu çekiştiriyordu! Tekmil verdik. Yanaşık düzen eğitimine geçtik. Onlar bir yandan denetliyor, biz hareketleri çok canlı olarak yapıyorduk. Çöktük, yattık, nişan aldık. Ne iyi etmişler de ansızın gelmişlerdi. Daha önceleri "Teftiş var!" diye kaç kez bize bu hareketleri yaptırmışlardı. Sonra kuramsal bilgiye geçtiler. Erlere sıra ile epey bir şeyler sordular. Meslek soruları dışındakiler şunlardı:

İlk soru "Bizim ezeli düşmanımız kimdir?" idi.

Okul arkadaşım Mehmet Tiryaki yanıtlayamamış. Üsteğmen adını almış. Kimisi "Rusya", Kimisi "Yunanistan" dedi. Yanıtlar kumandan tarafından Yunanistan birinci sıraya alınmak şartıyla kabul edildi. Edebiyat heveslileri grubundan Veli de "Komünist Bloğa dâhil ülkeler" dedi. "Örneğin Bulgaristan."

Ben de kalktım, "Er Zeki Sarıhan" diye adımı söyledikten sonra sorulara yanıt verdim. Akşam da günlüğüme bu teftiş olayını kısaca not ettim. Fakat Nuri Aksakal, bu olayı Deliler Teknesi adlı derginin Eylül-Ekim 2012 tarihi 35. sayında bir vesileyle daha etraflıca anlatmış. Oradan aktarıyorum:

"Tabur komutanı Fuat Doğu, Öğretmen Taburu'nu teftişe gelecekmiş. Bütün tabur bir araya toplanmıştı. Fuat Doğu mikrofonu eline alarak 'Her mangadan bir kişi seçilecek. Ben onlara birkaç zoru soracağım. Onlar da özgürce yanıtlayacaklar. Hiçbir şeyden çekinmesinler' dedi. Seçimler yapıldı. Bizim mangadan ben seçildim. Zeki Sarıhan sanırım ilk manganın en başında duruyordu. O mangadan o seçilmişti sanırım. Selam verip komutanın yanına geldi. Kendini takdim etti.

Fuat Doğu Zeki Sarıhan'a iki soru yöneltti. Birinci sorusu şuydu: 'Ezeli ve ebedi düşmanımız kimdir?' İkinci soru ise 'Buradan öğretmenlik mesleğinize döneceksiniz. Nasıl bir Türkiye istiyorsunuz? Bu Türkiye'yi kurabilmek için öğrencileri hangi doğrultuda yetiştireceksiniz?' Birinci soruya Zeki Sarıhan şu yanıtı verdi: 'Ezeli ve ebedi diye düşman yoktur komutanım. Daha önce dost bildiklerimiz, sonradan düşmanımız olur. Daha önce düşman olanlar, sonradan dostumuz olabilir. Rusya ile Cumhuriyet kurulmadan önce düşmandık. Çarlık Rusya'sı o dönem bizim ebedi düşmanımızdı. Bize öyle öğretili. Cumhuriyetten sonra dost olduk. Sovyetler Birliği, Kurtuluş Savaşımıza yardım etti.'

(Tümen komutanı birinci soruya cevabımı beğenmedi "Bunlar Çok yuvarlak laflar" dedi. Fakat yanımızdan geçerlerken, onun arkasında olan subay, bana doğru eğilerek "Nerelisin?" diye sordu. Bu ilgisini cevabımı beğendiğine yordum.)

"İkinci sorunun yanıtı ise şuydu:

Ben tam bağımsız özgür bir Türkiye istiyorum. Her türlü düşünce söylenip yazılsın. Düşünceye sınır olmasın. Gerçek demokrasi olsun. Gökyüzünde yabancı uçaklar değil, Türk uçakları uçsun. Dışa bağımlı olmayalım. Herkes emeğinin hakkını alsın. Kimse aç ve susuz kalmamasın. Herkes okusun. Bilim ve teknik ilerlesin. Öğrencilerimi de bu amaçlar doğrultusunda yetiştiririm' gibi sözler söyledi.

Beş on arkadaştan sonra katılanları üçe ayırdı komutanımız. Biri Zeki Sarıhan gibi düşünenlerdi. Bunlar sosyal demokrat ve sol öbeği oluşturuyordu. İkinci öbektekililer Türkçü, milliyetçi düşünceleri savunuyordu. Yani milliyetçi öbeği oluşturuyorlardı. Sondakiler ise mistik dünya görüşüne sahiptiler. Yani dinci kanadı oluşturuyorlardı. Çoğu arkadaş 'Ben şunun görüşünü paylaşıyorum' diyerek görüş bildirmeye çalışıyordu. Ben de Zeki Sarıhan gibi düşünenleri

TÜRKİYE’NİN EN BÜYÜK DÜŞMANI

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Salı, 24 Ocak 2017 06:45 -

---

seçtim. Hepimizin adını aldı. Memleket adreslerimizi aldılar. En az kişi üçüncü öbekte vardı.”

*

Sekiz on arkadaş sık sık bir araya geliyor, sanat, edebiyat ve siyasi sohbetler yapıyorduk. Bir akşam er gazinosunda uzun uzun tartıştık. Yatakhanelerimize gitmek için ayağa kalktığımızda hâlâ tartışıyorduk. Tam o sırada üsteğmen yanımızda belirdi.

“Neyi tartışıyorsunuz?” diye merakla sordu. Burası öyle pek tekin bir yer değildi. Öyle her tartıştığımız şeyi söyleyebilir miydik? Ne olur ne olmazdı? En zararsız gördüğüm bir konuyu söyledim:

“Sanat sanat için midir, toplum için midir?” konusunu tartışıyorduk, dedim. Üsteğmen “Sanat yalnız toplum içindir” dedi ve “Bunun öncüsü kimdir?” diye sordu. Biz yanıt veremedik. Kendisi yanıtladı: “Sartre...”

Sonra emretti: “Haydi şimdi gidin ayaklarınızı yıkayın. Güzel bir uyku çekin.” (21 Ocak 2017)

Fotoğraf: Kabakyazı’da sanat ve edebiyat meraklısı öğretmenlerden bir grup (1965)